

Sykehjelps- og pensjonsordningen for leger sin etterlevelse av åpenhetsloven

1. Kort om loven

Åpenhetsloven er en norsk lov som skal fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og levering av tjenester. Loven skal også bidra til å sikre allmennheten tilgang til informasjon om hvordan virksomhetene håndterer negative konsekvenser på disse områdene.

2. SOPs arbeid med åpenhetsloven

Sykehjelps- og pensjonsordningen for leger (SOP) er omfattet av åpenhetsloven ettersom stiftelsen har salgsinntekter (kapitalavkastning) på over 70 millioner årlig, samt en balanse på over 35 millioner. SOP jobber aktivt med å sikre etterlevelse av kravene i åpenhetsloven. SOP har nulltoleranse for brudd på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, herunder helse, miljø og sikkerhet på arbeidsplassen, og lønninger som det er mulig å leve av. For å kartlegge og vurdere faktiske og potensielle negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, har SOP gjennomført aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Denne redegjørelsen og SOPs aktsomhetsvurderinger blir oppdatert og offentliggjort innen 30. juni hvert år og ellers ved vesentlige endringer i SOPs aktivitet og risikoeksponering. Du kan lese mer om åpenhetsloven på [Forbrukertilsynets nettsider](#).

3. SOPs aktsomhetsvurderinger

1. SOPs organisering

SOP er en selvstendig stiftelse opprettet med virkning fra 1. februar 1965. Stiftelsen finansieres ved tilskudd fra folketrygden i samsvar med bestemmelsene i Statsavtalen (Avtale mellom staten, KS og de regionale helseforetakene på den ene siden og Den norske legeforening på den andre).

Stiftelsens formål er å bidra til økonomisk sikring av medlemmene og deres familie i forbindelse med arbeidsuførhet, alderdom og død, samt ved fravær fra egen legepraksis i forbindelse med sykdom, fødsel og adopsjon. I tillegg kan det ytes støtte til kollektive sykdomsforebyggende tiltak for medlemmer og kollektive sosiale tiltak for medlemmer med ektefeller som er blitt pensjonister.

SOP ledes av et styre på fem medlemmer. Lederen velges av Landsstyret i Legeforeningen. I tillegg velger Landsstyret tre medlemmer med personlige varamedlemmer. Det femte medlem med varamedlem oppnevnes av Arbeids- og sosialdepartementet. Styret velger selv nestleder. Funksjonstiden er 4 år.

Legeforeningens generalsekretær er ordningens forretningsfører. Generalsekretær ved sekretariatet forvalter ordningen etter styrets retningslinjer og pålegg.

Forretningsfører har ansvar for å innhente den informasjon som er nødvendig for å fastsette om søkeren er berettiget til ytelse og størrelsen på ytelsen.

Stiftelsens midler skal forvaltes etter samme regler som gjelder for plassering av forsikringsfond i norske livsforsikringsselskaper. Med Arbeids- og sosialdepartementets samtykke kan midler anbringes på annen måte.

Kapitalforvaltningen i SOP er underlagt de samme strenge etiske og bærekraftsmessige krav som gjelder for Statens pensjonsfond utland. Disse kravene omfatter blant annet at det ikke gjøres investeringer i selskap som er involvert i følgende virksomhet (ikke uttømmende):

- Produksjon og/eller salg av tobakksprodukter
- salg og/eller produksjon av landminer
- salg og/eller produksjon av klasebomber
- atomvåpenindustri
- Bryter med menneskerettighetene
- Bryter med arbeidstakerrettigheter
- Forårsaker alvorlig miljøødeleggelser
- Er involvert i korrupsjon

2. Retningslinjer og rutiner som skal sikre grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold internt

SOP har etablert flere retningslinjer og rutiner for å sikre at grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold ivaretas i egen organisasjon og hos tredjeparter, herunder leverandører, som SOP samhandler med. Legeforeningen er stiftelsens forretningsfører og er med dette en stor leverandør av administrative tjenester til SOP. Ansatte i Legeforeningen som utfører tjenestene, er underlagt de interne rutinene og forpliktelsene som er etablert i foreningen. Du kan lese mer om åpenhetsloven i Legeforeningen på [Legeforeningens nettsider](#).

3. Retningslinjer og rutiner som skal sikre grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold hos tredjeparter

SOP har utarbeidet standard kontraktsvilkår som skal sikre at tredjeparter opererer i samsvar med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsvilkår. De standard kontraktsvilkårene finnes i *vedlegg 1* (side 4).

SOP har også utarbeidet rutiner som skal sikre at tredjeparter evalueres mht. faktiske og potensielle negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold før samhandling starter. Rutinene pålegger videre SOP å sikre at tredjeparten underlegges de standard kontraktsvilkårene eller tilsvarende kontraktsvilkår.

Rutinene legger videre opp til at SOP med jevne mellomrom skal utføre stikkprøver hos tredjeparter for å sikre at kravene overholdes.

4. Utfall av SOPs aktsomhetsvurderinger

SOP har vurdert sine egne prosesser og konkludert med at stiftelsen opererer i samsvar at grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsvilkår.

Oversikten over tredjeparter som SOP samhandler med finnes i *vedlegg 2* (side 5).

Når SOP gjennomfører en aktsomhetsvurdering av sine tredjeparter, er det flere faktorer som tas i betraktning for å sikre at grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsvilkår blir ivaretatt. Denne prosessen er avgjørende for å identifisere, forebygge og redusere risiko for negative konsekvenser som kan oppstå i forbindelse med stiftelsens virksomhet og forretningsforbindelser. Det tas bl.a. hensyn til:

- **Sektorrisiko**
 - Refererer til den type risiko som er særegen for en bestemt sektor og som påvirker alle aktører innenfor denne globalt. Dette skyldes karakteristika ved sektoren selv, inkludert dens operasjoner, produkter og produksjonsmetoder.
- **Geografisk risiko**
 - Omhandler spesifikke forhold som er relevante for et land eller en region. Disse risikofaktorene er ofte forbundet med lokale lover og forskrifter, kvaliteten på styringssystemer, samt den sosioøkonomiske og politiske situasjonen i området.
- **Risiko på virksomhetsnivå**
 - Omhandler spesifikke forhold ved en enkelt virksomhet, som svakheter i virksomhetens ledelse, en negativ historikk med hensyn til menneske- og arbeidstakerrettigheter, eller en mangel på engasjement for ansvarlig næringsliv.
- **Produktrisiko**
 - Omhandler forhold som er knyttet til utviklingen, fremstillingen og bruken av spesifikke produkter.

Basert på disse risikoparameterne, har SOP konkludert med at det er liten risiko for at grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsvilkår ikke blir ivaretatt av deres tredjeparter. De tiltakene som allerede er på plass, inkludert rutiner og prosedyrer, jevnlig stikkprøver og standardisert kontraktsvilkår anses som tilstrekkelige for å forebygge, identifisere og håndtere eventuelle negative konsekvenser.

5. Ytterligere tiltak

Ikke aktuelt på nåværende tidspunkt.

4. Dine rettigheter

Du kan rette en skriftlig forespørsel til oss og be om informasjon om hvordan SOP håndterer faktiske og potensielle negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Informasjonen skal gis innen rimelig tid og senest innen tre uker etter at vi mottok informasjonskravet ditt.

5. Kontakt oss

Henvendelser og informasjonskrav kan rettes til hildegunn.dalland@legeforeningen.no

Vedlegg 1 – Standard kontraktsvilkår

Overordnet

Punktene i det følgende kontraktsvilkåret skal gjelde for SOPs forretningspartnere under hele kontraktsperioden.

Med forretningspartner menes enhver som leverer varer eller tjenester direkte til virksomheten, men som ikke er en del av leverandørkjeden, jf. åpenhetsloven § 3 første ledd bokstav e.

Skulle SOP inngå i en leverandørkjede, gjelder punktene i kontraktsvilkåret også for enhver i leverandørkjeden, under hele kontraktsperioden.

Med leverandørkjede menes enhver i kjeden av leverandører og underleverandører som leverer eller produserer varer, tjenester eller andre innsatsfaktorer som inngår i en virksomhets levering av tjenester eller produksjon av varer fra råvarestadiet til ferdig produkt, jf. åpenhetsloven § 3 første ledd bokstav d.

Dersom forretningspartneren eller leverandøren bruker underleverandører for å oppfylle denne kontrakt, foreligger det en forpliktelse til å videreføre og bidra til etterlevelse av kravene i leverandørkjeden.

SOPs betingelser og forventninger rundt ansvarlig næringsliv

SOP krever at forretningspartneren respekterer grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og levering av tjenester.

Med grunnleggende menneskerettigheter menes de internasjonalt anerkjente menneskerettighetene som følger av blant annet FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter fra 1966, FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter fra 1966 og ILOs kjernekonvensjoner om grunnleggende rettigheter og prinsipper i arbeidslivet.

Med anstendige arbeidsforhold menes arbeid som ivaretar grunnleggende menneskerettigheter etter bokstav b og helse, miljø og sikkerhet på arbeidsplassen, og som gir en lønn å leve av.

SOP krever at forretningspartneren oppfyller krav til arbeidsmiljølovgivningen i produksjonsland.

Av særlige relevante forhold fremheves 1) lønns og arbeidstidsbestemmelser, 2) helse, miljø og sikkerhet, 3) regulære ansettelsesforhold, inklusive arbeidskontrakter, samt 4) lovfestede forsikringer og sosiale ordninger.

Her menes alle produksjonsland i leverandørkjeden der utvinning og produksjon av råvare og/eller komponent/halvfabrikata og/eller ferdigvare, inklusive distribusjon og transport, skjer.

SOP krever at forretningspartneren oppfyller kravene som følger av åpenhetsloven § 4 om å utføre aktsomhetsvurderinger, gitt at forretningspartneren er omfattet av åpenhetsloven.

SOP krever at forretningspartneren redegjør for de aktsomhetsvurderinger som er utført, jf.

åpenhetsloven § 5. SOP forventer at forretningspartneren ellers opptrer åpent overfor foreningen.

Mangel på etterlevelse av kontraktsvilkåret kan føre til at kontrakten avsluttes.

Vedlegg 2 – Oversikt over tredjeparter som SOP samhandler med

1. **Den norske legeforening**
2. **GABLER**
3. **Mercer Norway**
4. **Storebrand ASA**
5. **Admincontrol AS**
6. **Axera Business Management AS**
7. **twoday AS**
8. **OXX AS**
9. **PwC AS**